

ЛІБА Н. С.
к. е. н., доцент
ДАЛЕКОРЕЙ О.
Мукачівський державний університет

ПІДХОДИ ДО ТРАКТУВАННЯ ПОНЯТТЯ «ДОКУМЕНТ» ТА «ПЕРВИННИЙ ДОКУМЕНТ»

Початковим кроком здійснення бухгалтерських записів є реєстрація фактів господарського життя, а саме складання первинних документів.

У великому сучасному тлумачному словнику української мови (за редакцією В. Бусел) документ тлумачиться як діловий папір, що посвідчує певний юридичний факт, підтверджує право на що-небудь, є доказом чого-небудь [6, с. 314]. Ф. Бутинець наводить таке визначення бухгалтерського документа: «це письмовий доказ фактичного здійснення господарських операцій або письмове розпорядження на право її здійснення» [5, с. 227]. Далі автор зазначає, що сукупність бухгалтерських документів, що складаються на всі господарські операції, називається документацією [7, с. 227].

Відповідно до визначення, наведеного в словнику бухгалтера та аудитора за ред. Я. Ковторєва, «документ» – це письмове свідчення про здійснення господарської операції, що надає юридичної сили даним бухгалтерського обліку. Саме слово «документ» походить від латинського, що означає свідчення, доказовість, підтвердження на їх проведення [8, с. 58]. В економічній енциклопедії первинна документація (сукупність облікових документів, які складають для отримання даних про господарські явища в момент їх здійснення, а за неможливості – безпосередньо після їх закінчення) – початкова стадія обліку (фіксує ці явища вперше) [9, с. 708]. В. Палій зазначає, що первинна документація підтверджує достовірність даних про факти господарської діяльності та за необхідності є доказом проведених операцій у цивільно-правових спорах юридичних і фізичних осіб [10, с. 19].

Первинні документи – це документи, які складаються при проведенні бухгалтерських операцій і є першим її формальним доказом. Первинний документ – це документ, який є підставою для відображення записів в облікових регістрах та належно оформлений [1, с. 292].

У термінологічному словнику з обліку і аудиту за ред. А. Завгороднього, Г. Вознюк та Г. Партин поняття «первинний документ» визначається як документ, що містить відомості про господарську операцію та підтверджує її здійснення [2, с. 182].

Документування – це фундамент бухгалтерського обліку, що служить для відображення в первинних документах усіх господарських операцій, які фактично здійснює підприємство. У цілому процес документування складається з таких послідовних етапів: 1)

спостереження; 2) сприйняття господарського факту; 3) вимірювання вартісних і натуральних параметрів; 4) фіксування даних на носіях. Підтверджуючи актуальність удосконалення методів і способів документування, В. Сопко та В. Завгородній наголошують, що «з огляду на застосування АРМБ удосконалення методів і способів документування та підготовки первинної інформації набуло особливої актуальності» [4, с. 105]. Т. Бутинець зазначає, що «в літературі немає однозначності у визначенні поняття господарських операцій та їх класифікації». Не погоджуючись з існуючими формулюваннями, автор наводить таку дефініцію господарської операції – це факт господарського життя, що підтверджує або змінює структуру активу чи пасиву балансу» [3, с. 7-8].

Отже, первинні документи є складовою обліково-звітної інформації.

Література

1. Большой бухгалтерский словарь / под ред. А. Н. Азрилияна. – М.: Институт новой экономики, 1999. – 574 с.
2. Облік і аудит: Термінологічний словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк, Г. О. Партин. – Львів: Центр Європи, 2002. – 671 с.
3. Бутинець Т. А. Документування в системі бухгалтерського обліку: теорія і методологія: автореферат дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.06.04 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / Т. А. Бутинець. – К., 2001. – 21 с.
4. Сопко В. В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. В. Сопко, В. П. Завгородній. – К.: КНЕУ, 2004. – 412 с.
5. Бутинець Ф. Ф. Організація бухгалтерського обліку: підручник для студентів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит» вищих навчальних закладів / Ф. Ф. Бутинець, О. П. Войналович, І. Л. Томашевська. – 4-те вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП Рута, 2005. – 528 с.
6. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і доп.) / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К., Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
7. Бутинець Ф. Ф. Теорія бухгалтерського обліку: підручник для студентів вузів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит» / Ф. Ф. Бутинець. – Вид. 2-ге, доп. і перероб. – Житомир: ЖІТІ, 2000. – 640 с.
8. Словник бухгалтера та аудитора / В. Пантелєєв, О. Сніжко; за ред. Я. Ковторєва. – Харків: Фактор, 2009. – 352 с.
9. Економічна енциклопедія: у 3 т. Т. 2 / редкол.: ... С.В. Мочерний (відп. ред.) [та ін.]. – К.: Видавничий центр «Академія», 2001. – 848 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>